

I skuggan av höga torn: vad skyskrapor speglar om vår tid

TL;DR:

- Tävlan om att bygga höga hus väcker frågor om människans strävan efter mening och kontroll.
- Skyskrapor symboliserar både våra ambitioner och riskerna med att sätta materiell framgång framför inre värden.
- Höjden på våra byggnader kan spegla ett större tomrum inom oss själva.

Profeten Muhammed ﷺ sade i en autentisk hadith:

”En av tecknen på den Yttersta dagen är när de barfota, nakna, fattiga herdarna tävlar om att bygga höga byggnader”^[1]

Dessa ord, uttalade för över fjorton sekler sedan, tycks idag bära en slående aktualitet. I hjärtat av Mellanöstern, där öknens sanddyner en gång sträckte sig oändligt, har horisonten förvandlats av mänsklig hand. Där enkla tält och små byar tidigare stod, reser sig nu några av världens mest imponerande skyskrapor.

Burj Khalifa i Dubai, färdigställd år 2010, reser sig med sina 828 meter som en glänsande spira mot himlen^[2]. Planerna för Jeddah Tower i Saudiarabien, som förväntas nå en höjd på över 1 000 meter, syftar till att överträffa allt som tidigare byggts av människan^[3]. Denna tävlan om att nå skyarna väcker djupgående frågor om våra drivkrafter: Är dessa strukturer monument över mänsklig triumf och teknologisk innovation, eller reflekterar de en underliggande sökan efter identitet och mening i en snabbt föränderlig värld?

Genom årtusenden har människan strävat efter att lämna ett outplånligt avtryck. Pyramiderna i Giza, byggda omkring 2 560 f.Kr., stod som världens högsta strukturer i nära 4 000 år^[4]. Dessa massiva stenmonument var inte bara gravar för faraonerna utan symboler för en civilisation som sökte att förstå evigheten. Babylons hängande trädgårdar, som sägs ha byggts under 600-talet f.Kr., representerade en fusion av ingenjörskonst och estetik, även om deras exakta existens fortfarande debatteras^[5]. Kinesiska muren, vars konstruktion började på 200-talet f.Kr., sträcker sig över 21 000 kilometer och vittnar om en vilja att skydda och definiera en kultur mot omvärlden^[6].

I Koranen påminner oss Allah:

”Vet att detta jordiska liv endast är en lek och ett tidsfördriv, prål och skryt mellan er, och en tävlan om rikedom och barn” (Sura al-Hadid, 57:20)^[7]

Dessa ord bjuder in till en djupare reflektion över vad vi verkligen värdesätter. I en tid då materiella tillgångar och

världsliga framgångar ofta används som måttstockar för framgång, riskerar vi att förlora kontakten med det som ger livet verklig mening.

Karin Boye (1900–1941), en av Sveriges mest framstående poeter, fångade den mänskliga själen med en sällsynt skärpa. I dikten *”I rörelse”* (1927) skriver hon:

*”Den mätta dagen, den är aldrig störst.
Den bästa dagen är en dag av törst.”^[8]*

Boye utforskar här den existentiella längtan efter något djupare än yttre framgångar. Hennes ord ekar den inre kamp som ofta åtföljer mänsklig utveckling och sökandet efter mening.

Att resa dagens skysrapor kan ses som en modern motsvarighet till forntidens monument. De är teknologiska mästerverk och symboler för nationell stolthet. Men samtidigt kan de representera en kollektiv besatthet av yttre framgångar. Enligt Världsbanken lever över 700 miljoner människor i extrem fattigdom år 2021^[9], medan enorma summor investeras i att bygga ännu högre strukturer. Denna kontrast väcker frågor om mänskliga prioriteringar och solidaritet.

Berättelsen om Babels torn i Första Moseboken 11:1–9 fungerar som en tidlös allegori. Människorna sade:

”Kom, låt oss bygga oss en stad och ett torn vars spets når till himlen, så att vi gör oss ett namn.”^[10]

Men Gud förvirrade deras språk och skingrade dem över hela jorden. Denna berättelse kan tolkas som en varning mot hybris och människans försök att överskrida sina gränser utan ödmjukhet och andlig insikt.

Inom islam betonas vikten av niyyah (intentionen) bakom våra handlingar. Profeten Muhammed ﷺ sade:

”Handlingar bedöms efter avsikten, och var och en ska få det han avsåg” (Sahih al-Bukhari, Hadith 1)^[11]

Det är inte själva byggandet som är problematiskt, utan varför vi bygger. Om våra konstruktioner drivs av ego, tävlan och önskan om att överträffa andra, kan de leda oss bort från andlig uppfyllelse.

Koranen påminner oss i Sura al-Rahman (55:26–28):

”Allt som finns på jorden skall förgå, men din Herres ansikte består för evigt, full av majestät och ära. Vilken av er Herres välgärningar vill ni då förneka?”^[12]

Dessa verser uppmanar oss att rikta blicken bortom det temporära och materiella, att söka det eviga och bestående. I en värld där allt förändras och försvinner, vad är det som verkligen består?

Filosofen Søren Kierkegaard (1813–1855) skrev om *”det oändligas längtan”*, människans inre drivkraft att söka något

bortom det ändliga^[13]. Han menade att denna längtan inte kan tillfredsställas genom yttre prestationer utan genom en subjektiv, inre resa mot självkänedom och andlig insikt.

I dagens samhälle, där sociala medier och konsumtion ofta dominerar vår uppmärksamhet, kan vi lätt dras med i en jakt på yttre bekräftelse. Men som Albert Einstein en gång sade: *”Inte allt som räknas kan räknas, och inte allt som kan räknas räknas.”*^[14] Detta påminner oss om att verkligt värdefulla saker inte alltid är mätbara i materiella termer.

I slutändan är det inte de fysiska monumenten vi lämnar efter oss som definierar oss, utan de osynliga spår vi sätter i hjärtan och sinnen. Genom att omfamna både vår mänsklighet och vår andlighet kan vi finna en balans som leder till äkta tillfredsställelse och inre frid.

Denna resa handlar inte om att nå himlen genom torn av stål, utan om att finna himlen inom oss själva. Genom att blicka inåt och uppåt samtidigt kan vi förstå att vår sanna storhet inte mäts i meter eller rikedom, utan i djupet av vår kärlek, visdom och medkänsla.

Referenser:

1. Sahih Muslim, Hadith nr 8.
2. Burj Khalifa officiella webbplats: burjkhalifa.ae.
3. Jeddah Tower information: jeddahtower.org.
4. "The Great Pyramid of Giza," National Geographic.
5. Dalley, Stephanie. *The Mystery of the Hanging Garden of Babylon*. Oxford University Press, 2013.
6. UNESCO World Heritage Centre: "The Great Wall."
7. Koranen, Sura al-Hadid (57:20).
8. Karin Boye, *För trädets skull*, 1935.
9. Världsbanken: "Understanding Poverty," 2021.
10. Bibeln, Första Moseboken 11:1–9.
11. Sahih al-Bukhari, Hadith nr 1.
12. Koranen, Sura al-Rahman (55:26–28).
13. Kierkegaard, Søren. *Sjukdomen till döds*, 1849.
14. Citat tillskrivet Albert Einstein; se *The Ultimate Quotable Einstein*, Princeton University Press.